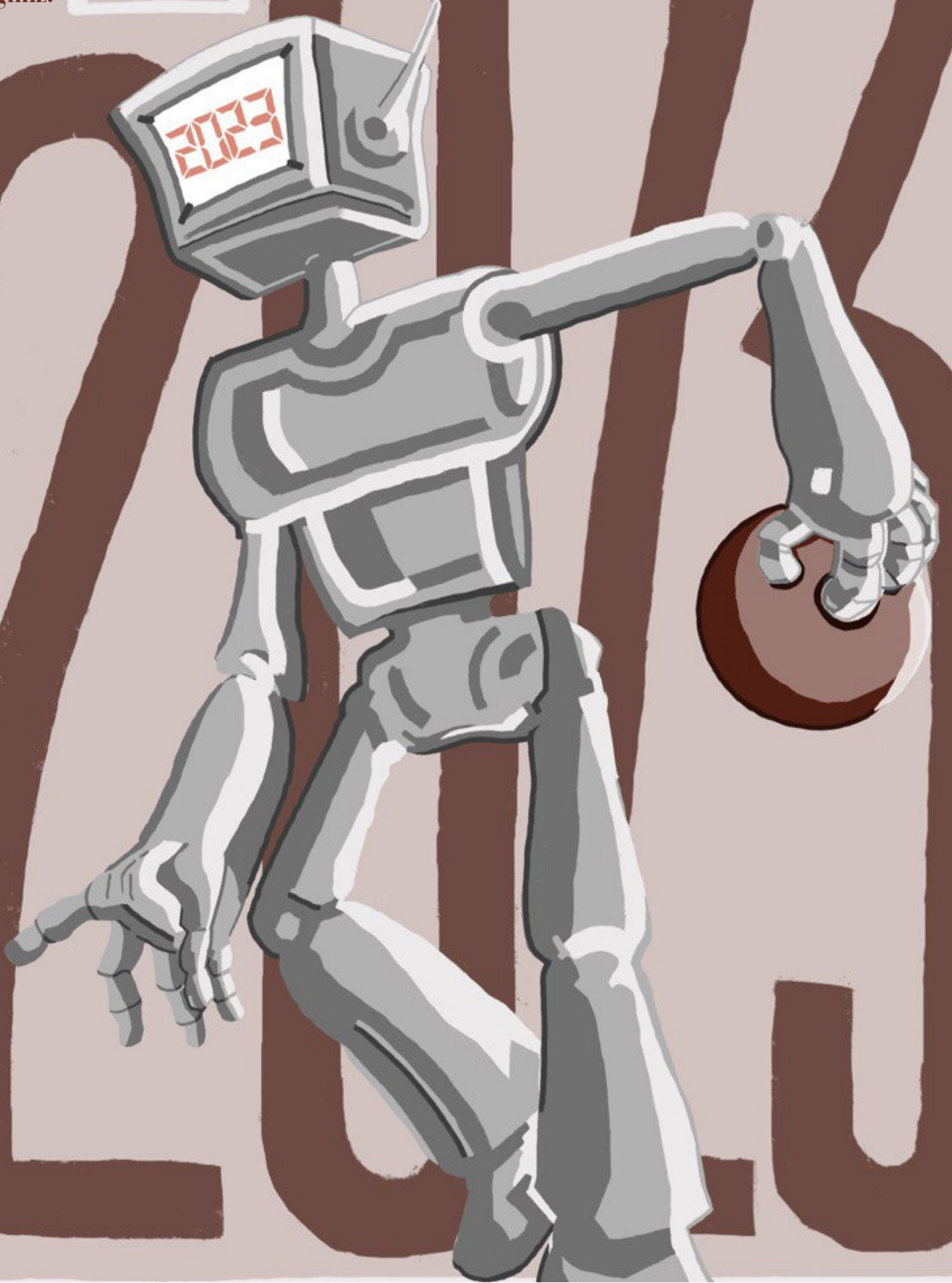

R **A**

F

Edebiyat,
fikir,
kültür,
sanat
derginiz.

Yıl: 3
Sayı: 21
Ocak - Şubat 2023

İmtiyaz Sahibi
Süveyda Güleç

Editörler
Sevinç Beysun Sağar
Süveyda Güleç

Ön Kapak - Arka Kapak
Ahmet Öztürk

Tasarım
Gül Sultan Çiçek
Ahmet Öztürk

Düzeltili
Ömer Kalender

İçerik Fotoğrafları Sorumlusu
Zeynep Süde Alataş

Röportaj Sorumlusu
Meryem Özdemir

Sosyal Medya Sorumlusu
Seleme Kayabaşı

Spor Sayfası İçerik Sorumlusu
Tarik Güleç

Website Sorumlusu
Hakan Karaduman

Podcast Sayfası İçerik Sorumlusu
Aybike Ulubaş

İletişim
iletisim@rafdergi.com

raf.dergi

raf_dergi

02 Editörden

03 Hiç
Deneme

04 Kalp Körlüğü
Deneme

05 Didem
Şiir

06 Delikli İlişkiler
ile Söyleşi

09 Şiirhane

10 Ekim de Hüzün
Mevsimine Dâhil
Deneme

11 Klasik Müziğin
Kısa Tarihçesi:
Orta Çağ
Deneme

13 Foto Hikâye

14 Şarap
Şiir

15 Cevapsız
Mektuplar
Şiir

16 Dağlarımın
Ardını
Şiir

17 Beautiful Boy -
Benim Güzel
Oğlum
Film-sever

18 André
Gide'den
Pastoral
Senfoni
Kitaplık

20 Dönüşümlü
Hayaller
Şiir

21 Geçmiş Bir
Şeyler
Deneme

22 Sana Yazdım
Mektup

23 Lafı Mı Olur
Podcast

24 Foto-Sentez

27 Alacak
Verecek
Kalmadı
Spor

30 Dün, Bugün ve
Yarın
Deneme

31 Bilirsin
Şiir

32 Şiirhane

33 Çok Hararet Yaptı,
Çay İç Çay!
Deneme

34 Bir Haziran
Sabahı
Şiir

35 Yedi Yaramaz
Oğlak
Çocuk

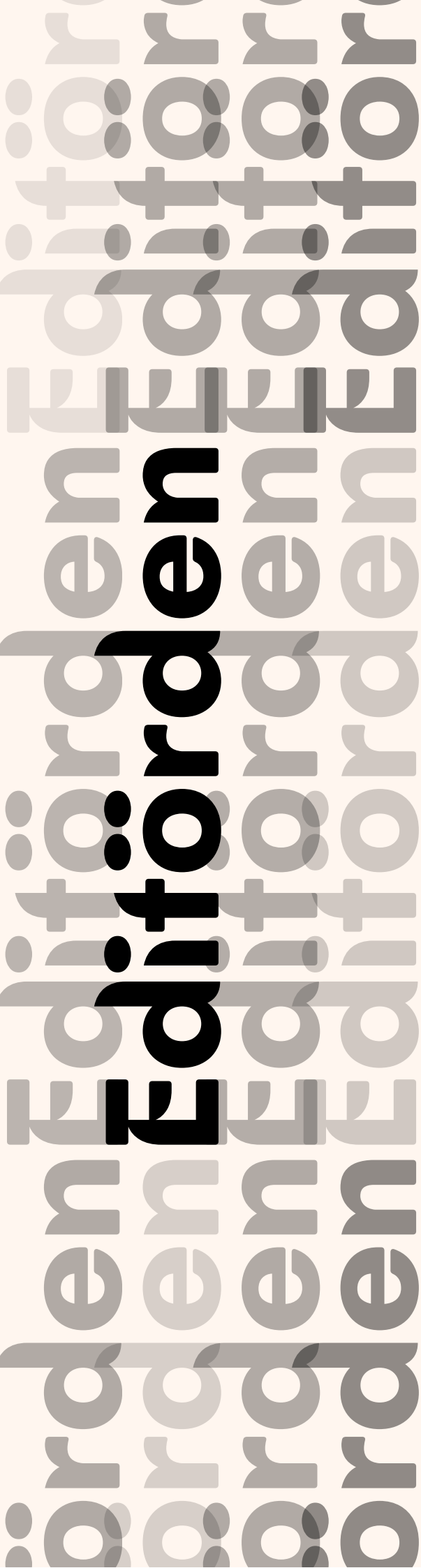
36 İran Gezi
Rötası
Gezgin

38 Foto-Sentez

39 Ali Bey'in
Hikâyesi
Hikâye

43 Pınar Civan ile
Röportaj

İ
Ç
İ
N
D
E
K
İ
L
E
R

Geleceğin çocukları ve gençleri!

Size 2023 yılının başlangıcından bir mektubumuz var;

Umarız ki bizler, düşünerek, yazarak, paylaşarak, üreterek ve anlaşarak size hayallerimizdeki dünyayı bırakabilmişizdir ve her bir ferdiniz, bugününe gururla, geleceğine de umutla bakan yaşamlar sürüyorsunuzdur. Kendi yollarımızda düşe kalka ilerlerken bizden öncekileri dinledik, tecrübelerinden ders aldık. Aynı zamanı paylaştığımız insanlarla fikir ayrılıklarına düştük, farklı fikirlerde olmanın "insanlar için" olduğunu anladık, ruhlarımızın ayrılmasına izin vermedik. Durmadan ileri giden bir hayatta, yıllar devirdik, milatlar kabul ettik, öncesini sonrasına katıp, karıştırıp çoğalttık. Yarınımız bugünümüz oldu. Okuduk, duyduk, anladık, sevdik, yaşadık, yaşayacağız da. Sizin için geçmişin silüetleri olacağız belki; fakat lütfen unutmayın, bugünümüz bizim olduğu kadar sizin, geleceğimiz sizin olduğu kadar da bizim. Hepimizin baktığımız yerde farklı ufukları var; fakat tek bir evrende yaşıyoruz. Biz bu evrenin bir yılını daha devirip size yaklaştık, çabalarımız yollarımızı biraz daha aydınlatmak ve sevgiyle donatmak içindi. Geçmiş yıllarımızın her birini tecrübe olarak saklayıp geleceğimize ışık yapmaya devam edeceğimiz yeni bir yıl da kapıda. Onu kucaklayıp, içinden geçip size doğru geleceğiz. Bu bir yarış değil belki ama bayrağı en iyi şekilde teslim edeceğiz. Geleceğin ve geçmişin gülümsenerek hatırlandığı günlere...

Hiç

Neriman Sil

Kapıyı çekiyorum ve dönüyorum içime
Renkler, sesler, kokular hissettiriyor varlıklarını, hatırlattıklarıyla

Akşamdan kalma yoğunluğum tarifsiz bir dinginliğe dönüşüyor
Bir çocuğun buruk gülümseyişinin altındaki kalp sızısı sarıyor ruhumu
Yalnız sen ve ben oluyoruz şimdi eskiden olduğu gibi...

Hep özlemini çektiğim bir yerden, çok özlediğim birine döküyorum gözyaşlarımı
İçimde söylediklerimin pişmanlığı, söyleyemediklerimin sancısı
Aldığım nefes, içtiğim su harammış gibi hissediyorum
Zamansız gidişin, nedenler, ne içinler yiyip bitiriyor zihnimi

Bir anda, birlikte arşınlamayı hayal ettiğimiz Louvre Müzesi'nin koridorlarında buluyorum kendimi
Yanımda olmayışının somut gerçekliği, soyut bir arayışa dönüşüyor zaman, mekân tanımadan
Hangi yana dönsem, neye baksam, neye dokunsam sana dönüşüyor arsızca
Seninle başlayıp seninle biten günlere, gecelere bir yenisini ekliyorum şimdi

Ve Mona Lisa öyle derin bakıyor ki, tüm çıplaklığıyla görüyor her şeyi
Bense ona bakınca gülümsediğinde kıvrılan dudaklarını anımsıyorum
Yüzündeki gamzenden öpüyorum sonra hasretle
Gözyaşım süzülüyor yine
Ayıp olmuyordur değil mi sevgili Da Vinci!

Ahhh bi' bilsen
Senden sonra içimde oluşan kocaman hiçliği

Öyle ki aklımı kaçırarak gibi...

Bir mucizeye tutunmak istiyorum, karışmak zorunda olduğum kalabalıkta ilerlerken

Ellerim göğsümde birleşiyor ve yüzüme bir tebessüm yayılıyor
Hiç geçmeyecek, hiç bitmeyecek hasretini dindirmek istiyorum

Kalp Körlüğü

İhsan Can

Neden hâlâ bir şey yapmıyor? Ona ne kadar ihtiyacı olduğunu görmüyor mu? Onsuz gözlerinin önünde çürürken beni kaybetmekten hiç mi korkmuyor? Aslında sonunun böyle, bu şekilde olacağını en başından beri biliyordu. Ama onu ilk gördüğündeki bakışları, başka hiçbir şeyin yayamayacağı bir ışık yayıyordu. Oysa yanlış bir şey de yapmamıştı. Tek amacı onu değerli hissettirebilmektir ama hissettirdiği değerden bir damla bile alamamıştı. Buna rağmen kendisinden ona daha çok üzülüyordu. Çünkü kendisi çürüyüp gidecek iken o, sahip olduğu mucizeleri, sihirleri tükenmeden asla anlayamayacaktı. Bu nasıl bir kalpti ki böyle? Onu evinin en hoş köşesine koyup, en tehlikeli tuzakla, sevgiyle cezalandırmıştı. En acı tarafı da onu bulduğunda mutluluktan gözleri dolan kişinin, kaybederken hiçbir şey hissetmeyecek olmasıydı. Öyle de oldu. Bir sabah uyandığında odasını toplarken gözü ona takıldı. Buz gibi gözlerle ona baktı ve eline aldığı yaprakları çitirdayan çiçeği tereddüt bile etmeden çöpe attı. O an anladı ki bir zamanlar kokusu baş döndüren o çiçeğin yeri bir masa başı değil bir mezar taşıydı. Çünkü insan gerçek güzellikleri sadece aşağıdan baktığında görebiliyor.

Didem

Ediz Servan Erdinç

Yasımı bir başıma tutuyorum
Ben, ayinim ve yalnızlığım, üçümüz çok tatlıız
Gecenin dudaklarından öptüm, öpüyorum, öpeceğim
Bu bahtsızlık bir jilet yarası gibi gittikçe açılmakta
Ve ben seni vuslatın sesi gibi özlemekteyim
Tıpkı gözlerine bakarken ıslık çalmayı öğrendiğim gibi
Ayrılığın ellerini tutmamı istiyorsun ya
Didem ben seni seviyorum

Sen sevgilerin en çiçek büyüten damlası
Sen nisan yağmuru, sen eylül serinliği
Bir çay fincanı içmişliğimiz yoksa bile şiire karşı
Aynı sokakların üzerinden yürüdük yaşamaya
Kaldırımlara baharı getirdi gülüşün
Otogarlar bazen seni aldı, bazen seni verdi
Ben gözyaşları dinmeyen sensizlikler tanıdım
Unutmanın gözlerinden öpmemi istiyorsun ya
Didem ben seni seviyorum

Sevmek ki tutmak demektir nefesini nefesin için
Tuttum, sana vermek için
Sevdim, seninle ölmek için
Ölümün omzunda bir bıçak yarasıydı ismin
İsmine masmavi tebessümlerle koştum
Enginliğinde gözlerinin kayboldum
Masumiyetinde yüzünün tanıdım kendimi
Delirmenin şiirini yazmamı istiyorsun ya
Didem ben seni seviyorum

Tenin çukurunda yağmuru Tanrı bildim
İslanmalara ateşten kalbimle diz çöktüm
Gidişine sövmedim
Tek kadeh rakı kaldırmadım
Sen hiç gitmedin
Sevildin, denize Tanrı diyen martı gibi sevildin
Bu kenti gülümserken görmedim bir daha
Yaşamının sesini duymadım bağrımda
Ölmenin koynunda uyumamı istiyorsun ya
Didem ben seni seviyorum

Şiir

söyleşi

delikli ilişkiler

Öncelikle sizi tanımayan okuyucularımız için kendinizden biraz bahsedebilir misiniz? Kimdir "Delikli ilişkiler"?

Delikli ilişkiler, kadın-erkek ilişkileri üzerine kafamdaki soru işaretlerini delik metaforunu kullanarak çizdiğim bir Instagram hesabı. Bu arada ben Emre Aluç. Tanıştığımıza memnun oldum. İllüstrasyon, video ve animasyon gibi görsel elementlerle derdini anlatmaya çalışan biriyim. Bir zamanlar, toplumun bireyler üzerinde uyguladığı başarı baskısını dert edinmişim mesela. Onunla ilgili bir film yaptım, derdimi kendi dilimle anlatmaya çalıştım. Adı "daha büyük İskender", YouTube'da var. O mevzuyu kapattım. En azından şimdilik. Bu aralar derdim, dediğim gibi kadın-erkek ilişkileri.

Kendinize has bir tarzınız var, bunun oluşum sürecini merak ediyoruz. Kendinizi nasıl buldunuz?

Bulmuş muyum? Şahsen bundan çok emin değilim, çok iddialı olur o. Bu aralar bunu yapıyorum, bunu yapabiliyorum. Bir şeyi tarzım diye belirleyip de kendimi sınırlamak da istemem, daha heyecan verici bir şey beni içine çekene kadar yaptığım bu.

İlişkilere gerçekten çok farklı bir gözden bakıyorsunuz ve çizimlerinize bunu oldukça iyi yansıtıyorsunuz. Peki çizimlerinizde asıl odaklandığınız "delik" tam olarak nedir ve sizin için ne anlam ifade ediyor?

Deliklere, yüklediğim 3 anlam var. Biri, genellikle yara olarak ifade edilen, ruhumuzu zedeleyen şeyler. Bilerek veya bilmeyerek sevdiğimizin bize açtığı ve bizim ona açığımız delikler (yaralar) başlıca odak noktam.

Bir diğeri; bir kaçış, saklanma yeri olarak delikler. İlişkinin ağırlığından, yaşanan sıkıntılardan ve bazen her şeyden ve herkesten kaçıp saklanılan yer.

Sonuncusu ise, iki kişi arasında kurulan ilişkide zaman içinde, yıprandıkça oluşan delikler. İlişki deliklendikçe zayıflıyor ve yırtılma ihtimali artıyor gibi düşünebiliriz.

Delikli ilişkiler ismi nereden geliyor?

Deliklerden.

Yaratıcılığın, acı ile iç içe olduğunu düşünüyor musunuz?

Acıdan geçmeyen şarkılar her zaman biraz eksik midir? Bilemedim. İnsan doğasının olumsuz duygulara meyli yüksek. Acıyı anlatanla da daha kolay özdeşleşiyor olabiliriz. Benim acıya özel bir ilgim yok. Tüm duygular yaratıcılığı besler.

Deliklere rağmen bir ilişkinin sağlıklı olabilmesinin sırrı sizce nedir?

Delikli ilişkiler "aşk"ın tanımını yapacak olsa nasıl yapardı?

Çevrenizdekiler size ilişki tavsiyesi için geliyor mu?

Çevremden pek yok. Onlar genelde "Bunları sen yazmıyorsun değil mi?" filan derler. DM'den tavsiye isteyen çok oluyordu eskiden. Kafaları daha da karışıp gidiyorlardı. Tavsiye etmem.

Sizce sanatın sanat olabilmesi için bizleri düşündürmesi mi gerekir, yoksa sadece görsel bir zevk vermesi yeterli midir?

Gereksiz bir ayırım. İkisi de sanat.

Çizim yapmayı en sevdiğiniz saatler nedir? Bu süre zarfında kendinizi nasıl hissedersiniz?

En güzeli sabah sessizliği. Ama kimseyle tek kelime bile konuşmamış olmam lazım. Yoksa dikkatimi toparlamam zor oluyor. Genelde de dağınıktır zaten. Sadece çizerken kendimi kaptırabiliyorum. Bazen tek bir çizgi için saatler geçebiliyor, hiç farkında bile olmuyorum. Güzel bir şey. Sizi de davet ederdim ama dikkatimi dağıtırınız kesin.

Delikli ilişkiler dışında başka bir konsept düşünüyor musunuz? Gelecek için yeni projeleriniz var mı?

Yani var. Ama yok. Duvar yazıları ile ilgili bir şey yapmayı düşünüyorum mesela. Instagram hesabı değil ama bu sefer, belki bir sergi. Düşünce aşamasında. Zaten hâlihazırda sadece tek eseri var. Duvar yazıları ile çizimi birleştiren bir konsept. Bir ara yoğunlaşıp üretebilirim...

Çizimlerinizin hangisi sizi en çok yansıtıyor?

Kendimlik

Suheyb

Olağan bir kendimden sonra
Bir şey olmaya karar verdim
Bunu öğütlediler bana
Daha ben hissetmemişken bir memeye
Dillerdeki salyalarla kucakladılar beni
Görüldü bir ezan kulaklarımda
Duyuldu bir soğuk su vücudumda
Onlara da önceden altını çizdiler
Farklı renklerden dillerle
Diller kaynaştı ve farklılaştı
Bunu bir savaş bildiler ve savaştilar
Elleri Tanrı kokan birkaç adam
Bütün dilleri bilerek okudular
Bir şeyleri bitirmenin yeniden var ettiği
Sonsuzluğun bu şeyler için bahşedildiği
Bir şeyler olmaya karar verdiler
Daha ben hissetmemişken bir memeye
Bir şey olmaya karar verdim

İçinden

GAF

Kimseler duymasın içimde sen varsın
Kuşlar içimden düşümden uçmuş ve içimde umutlar
Bakma bana öyle aynanın içinden
Bakma bana öyle dolu dolu gözlerle
Al kalbim neyine yetmiyor?
Sormana hiç gerek yok yanmışım tarifi zor
Belki bir rüyaya benzeyen bu masum ezgiden
Seni görebildiğim yer rüyalar artık

Siiirhane

Ekim de Hüzün Mevsimine Dâhil

Duygu Bostancı

Havada hüzün hâkimiyetini korumakta. Yağmur bulutlara gizlenmiş salınıyor bir o yana bir bu yana. Pencereden bir mevsim daha eksiliyor yavaş yavaş, lavanta kokulu bir ekim daha bırakıp gidiyor. El sallıyor her adımında arkasına bakarak. Belli ki yakamızı bırakmak istemiyor hüzün. Turuncunun ve sarının her tonunu bedeninde taşıyan yapraklar rüzgârla oynaşiyor şuradaki mavi kapının önünde... Tanımadığın birinin keşfine çıkmak kadar haz verici kasımı karşılamak. Ne derler, "Kasımda aşk başkadır." Hepimizde bunun heyecanı var, hayatımızdan eksilirken bir ekim daha...

Kelimeler... Azizliğine düçar oldum onların. Öncelerde kelimelerin büyüüne kapılıp şimdilerde onların acı yüzünü gören ben idrak ettim ki vakit kelimelere hâkim olandan uzak durma vakti. Çünkü kelimeler sevindirebilir, ayağı yerden kesecek kadar mesut edebilir, âşık edebilir ama aynı kelimeler nefret ettirebilir, can yakabilir ya da öldürebilir birini. Her ne kadar eksikliklerine inansam da güçlü bir iksir oldukları da muhakkak. --Şimdi içimden geçen satırları hangi kelimeler tamamlayabilir? Hangi kâğıt o kelimelere sığınak olmak isteyebilir? Kimin gücü yetebilir buna? Adın kelimelerin arasına karışmış, öylece geçiyor ve gidiyor hayatımdan. Her harfi gümüştene ellerin kadar öldürücü adının. Eksiliyor gönlümde bir bir harflerin. Kalbim uğurluyor seni gecenin sessiz karanlığına, hem sen seversin siyahı. Bak, yaprakları buruşmuş, solmuş ve kokusu çoktan hâk ile yeksan olmuş papatyalar düşüyor kucağıma. Okuduklarının ağırlığını taşıyan o gözlerin de eksilmeli benden artık. Muhababının karşısında di'li geçmişin korkutuculuğuna bürünmüş zaman, kandırıyor herkesi.

Ve ruhu eskimiş aşkın. Sen eskimişsin, ben eskimişim. Eskimişiz sen, ben ve aşk...

Deneme

Klasik Müziğin Kısa Tarihçesi: Orta Çağ

Fevzi Üstündağ

İkinci Bölüm

Ars Nova ile birlikte Geç Orta Çağ'a girilmiştir ve bu dönemde çok sesli eserler, özellikle seküler eserlerde, daha yaygın hâle gelmiştir. 9. yüzyılın sonlarına doğru İsviçre'de yapılan çok sesli beste denemeleri 13. yüzyılda Léonin ve öğrencisi Pérotin tarafından geliştirilmiş ve "organum" adı verilen bu tarz 13. yüzyıldan itibaren bestelerde sıklıkla kullanılmıştır. Geç Orta Çağ döneminde en yaygın çok sesli tarz motetler olmuştur. Motet bir vokal kompozisyon tarzıdır, vokalin eşliğinde enstrüman oladabilir, olmayadabilir. Motetlerde 13. yüzyılın sonlarına dek genel olarak kutsal temalar işlense de bu tarihten sonra saray aşkı gibi konuları içeren seküler eserler de bestelenmeye başlanmıştır. Motetler, Rönesans döneminde madrigallerin doğmasına yol açacaktır ancak madrigallerde, motetlerden farklı olarak vokalin yanında bir eşlik bulunmamaktadır.

Ars Nova'nın ve 14. yüzyılın en önde gelen bestecisi şüphesiz Fransız Guillaume de Machaut olmuştur; öyle ki Ars Nova dönemi neredeyse onunla başlayıp onun ölümüyle sona ermiştir. Machaut'un günümüze ulaşan 145 bestesi bulunmaktadır, günümüze bu kadar fazla eserinin ulaşmasının nedeni Machaut'un eserlerin korunmasında bizzat kendisinin görev almasından kaynaklanmaktadır. Machaut eserlerinde çoğunlukla saray aşkı gibi konuları ele almıştır. Rivayetlere göre kendisinin de 60'lı yaşlarındayken âşık olduğu 19 yaşındaki bir öğrencisine yazdığı eserler bulunmakta. Aradığı aşka cevap alamayan Guillaume de Machaut'un bu aşka dair rondo türünde yazdığı "*Puis qu'en oubli*" adlı eserini aşağıda Türkçe çevirisiyle birlikte görebilirsiniz.

Klasik Müziğin Kısa Tarihçesi: Orta Çağ

Fransızca

*Puis qu'en oublie sui de vous, dous amis,
Vie amoureuse et joie a Dieu commant.*

*Mar vi le jour que m'amour en vous mis,
Puis qu'en oublie sui de vous, dous amis.*

*Mais ce tenray que je vous ay promis,
C'est que ja mais n'aray nul autre amant.*

*Puis qu'en oublie sui de vous, dous amis,
Vie amoureuse et joie a Dieu commant.*

Türkçe

*Senin tarafından unutulduğumdan tatlı arkadaşım,
Aşk hayatına ve mutluluğa veda ediyorum.*

*Ne şanssız günmüş sana âşık olduğum gün,
Senin tarafından unutulduğumdan tatlı arkadaşım.*

*Yine de sana verdiğim sözü tutacağım,
Bu da asla başka bir sevgilim olmayacaktır.*

*Senin tarafından unutulduğumdan tatlı arkadaşım,
Aşk hayatına ve mutluluğa veda ediyorum.*

Orta Çağ'da Fransa, müzikte yeniliklerin ve gelişmelerin beşiği olmuştur. Ars Antiqua ve Ars Nova Fransa'da doğmuştur ancak bu yeni tarzlar diğer Avrupa ülkelerini de etkilemiştir. Örneğin İtalya'da Ars Nova, Trecento dönemi olarak bilinmektedir ve bu dönemde müziğin yanı sıra resim, mimari ve edebiyat gibi alanlarda da önemli gelişmeler olmuştur.

Trecento stiline en önemli temsilcilerinden biri Francesco Landini'dir. Çocuk yaşta görme yetisini kaybeden Landini enstrüman yapımından şairliğe birçok sanat dalıyla uğraşmıştır. 14. yüzyılda İtalya'nın en meşhur bestecisi olan Landini'nin lakabı İtalya'nın Ars Nova'sı olmuştur. Şu anda mezarı Floransa'daki San Lorenzo Bazilikası'nda bulunmaktadır ve yine aynı kilisede taşınabilir organ ile bir resmi de bulunmaktadır.

Almanya'da ise yine 14. yüzyılda Geisslerlieder adı verilen kendini dini amaçlarla kırbaçlayarak şarkı söyleyen gruplar vardı ve bu gruplarda herhangi bir enstrüman eşliği bulunmuyordu, hatta bu gruplarda bir enstrüman eşliği olması dahi yasaktı.

Orta Çağ'ın bitişinde Fransa'daki Ars Nova'nın ve İtalya'daki Trecento stillerinin birleştirilmeye çalışıldığı Ars Subtilior (Daha İnce Bir Sanat) tarzı ortaya çıkmıştır. Bu tarzda ritim ve notasyon oldukça karmaşıktır, bir nevi her şeyin abartıldığı bir dönemdir.

Orta Çağ'da flüt, ud, santur ve lir kullanılan ana enstrümanlardan bazılarıdır. Orta Çağ müziğinin bitişiyile Rönesans döneminin başlangıcını birbirinden ayırt etmek zor olsa da genel olarak 1400 yılı, Orta Çağ dönemi için bitiş ve Rönesans dönemi için başlangıcı temsil eder ve genellikle bu iki dönemin birleşimine Eski Müzik adı verilir.

Aşağıda paylaştığım çalma listesinden Orta Çağ'ın kendimce önde gelen parçalarını dinleyebilirsiniz.

<https://open.spotify.com/playlist/4RM33BodYdwgp2jqdlwFzi?si=5f396d48ca85483f>

FOTO HİKÂYE

Zehra Kekeç

Şehrin karmaşasının tam merkezinde olup kalabalığın tantanasına hiç dokunmayışıyla kendisine hayran bırakan Cihangir sokaklarında aylak aylak dolaşmak bir rutin oldu benim için. Her sokağını ezberlemiş olsam da ilk kez karşılaştığım, farkına vardığım bir şeyler oluyor mutlaka. Sokaklarda Fransızca konuşup oyunlar oynayan çocuklar, antikacılarda yapılan mezatlar, azınlıklar için yapılmış aktif okullar, dik yokuşlar, havalarda uçuşan entelektüel konuşmalar... Yine aylaklık yaptığım bir gün Masumiyet Müzesinden başlayıp yukarı doğru tırmanıyorum.

Faik Paşa Caddesi'nden geçerken hem yokuşun verdiği yorgunluk hem de binaların güzelliğinden olsa gerek nefes nefese kalıyorum. Cihangir Camii'nin bahçesinde solumlanırken boğazı izliyorum, karadakinin aksine boğazdaki trafiği izlemek keyif veriyor bana. Oradan Cihangir Parkı'na geçiyorum, solda Kız Kulesi, karşıda adalar, Ayasofya, tarihî yarımada ve en sağda Galata. O turunculukların arasında bir başka güzel gözüküyor bana. Günü sonlandırıyorum bu fotoğrafla.

Şarap

Latihan Bozdemir

Üzüm sularında yüzdün
Ve yaptın kızıl büyünü.
Kalbindeki patlamalar
Dalgalandırdı göğsünü.

Kökleri sende Tuba'nın
Haramlarına kavuştum.
Ölmezem ayruk dilberim
Ki alevlerle konuştum.

Lalelerden bir vaveyla;
Sükûtlardan bir yasemin.
Gel, yüксеlelim semaya
Ettim yıldızlara yemin.

Ah, bu dünyamız bir meyha-
Neymiş şimdi anlıyorum.
Güzelliğini gördükçe
Ben, şaraba dönüyorum.

Cevapsız Mektuplar

Enes Öztürk

Asla cevap gelmeyecek mektuplar yolluyorum kayıp şehirlere
Şehirlerin kayıp olduklarından haberleri var mı?
Merak ediyorum
Belki de ben kaybolmuşumdur
Hiçliğin ortasından yollamaya çalışıyorumdur mektupları
Başka hiçliklere

Kaybolanlar kervanına katılmışımdır belki de
Esir alınmış bir köleyimdir çölde bata çıka yürüyen
Tüccarın kırbacıyımdır sapım halis deriden
Belki de koca bir tarlada korkuluğumdur
Kimsesizliğin sesinden beslenen

Dağlarımın Ardını

Aysel Özcan Yetiş

Dağlarımın ardını,
Nasıl anlatsam!..

Dağlarımın dağlarımın ardını nasıl anlatsam!..
Göklere yoldaş, karlı tepesi,
koyaklarında inceden inceye sızan suları,
hayat verir börtü böceğe, iner yamaçtan
boz bulanık ırmak olur kavuşur
çoktan hasret kaldığı yavuklusuna...
dağlarımın dağlarımın ardını nasıl anlatsam!..

Doruklarına tırman, bir avuç bulut tut umut olsun sana...
rüzgârları var deli deli esen asi sesi kulaklarımda!
kuşları var, kâh yerli kâh konuk,
civıldaşırlar belli ki sohbet koyuk...
giremem aralarına yabancı sayarlar...
ya göğe selama duran ağaçların,
dağlarımın dağlarımın ardını nasıl anlatsam!..

Düşlerimde, o küçük kız çocuğu,
güneşten yanık teni, çatlamış dudağı,
yalın ayak, korkak bakan, yosun tutmuş, ağlamaklı gözleri...
saklar ardına bir tutam sarı kır lalesi,
belli ki vereceği birini arar...
korkma, aysız gecelerde ateş yakarım
bu dilsiz dağ taş, saklar bizi...
dağlarımın dağlarımın ardını nasıl anlatsam!..

Ahh nasıl anlatsam dağlarımın ardını,
buram buram kokan kekiğini, adaçayını,
ya kısacık mahmutu...
akşam güneşinin ardından, karanlıkta, kimse duymadan,
açar çiçeklerin sabah olmadan...
dün dağlarda dolaştım evde yoktum!
bu gecemi, dağlar kadar yorgunum,
dağlarımın dağlarımın ardını nasıl anlatsam!..

Şiir

"Beautiful Boy"

Benim Güzel Oğlum

Süveyda Güleç

Henüz liseden yeni mezun olmuş Nic, içindeki boşluğu dolduracağını ve hayatı anlamlandıracağını sandığı uyuşturucunun her çeşidini denemiş ve kristal meth bağımlısı olmuştur. David yıllarca masumiyetini seyrettiği, kılına zarar gelse dünyayı yıkacağı yavrusunu bu dipsiz kuyuda bulduğunda yıkılır ama pes etmez. Ne pahasına olursa olsun oğlunu bu ölüm bataklığından kurtarmaya ant içmiştir. Ona yardım edebilmek için her yolu deneyecek, her türlü fedakârlığı yapacak, her zorluğa göğüs gerecek ve onu hep çok ama çok sevecektir.

Defalarca ölümle burun buruna gelen Nic iyileşme çabası içinde çırpırır durur. Fakat zorlu bir yolda her an yıkılabilecek bir denge tutturmaya çalışmaktadır. Kullandığı maddeler sinir uçlarını tahrip etmiş, gitgide daha da hissizleşmeye başlamıştır. İçindeki o karanlık, o koca boşluk daha da büyümüştür.

"İyileşme süreci gerilemeyi de içinde barındırır." Filmin kırılma noktalarından birinde doktorun David'e söylediği bu söz, ikilinin yaşadıklarını özetler niteliktedir.

Başrollerinde Oscar adaylı usta oyuncu Steve Carell ve birbirinden farklı karakterlere başarıyla hayat vererek genç yaşına rağmen kendini kanıtlamayı başarmış Timothée Chalamet'i izlediğimiz film bir baba-oğul ilişkisine yakın mercekle tutuyor. David (filmde Steve Carell) ve Nic (filmde Timothée Chalamet), Sheff'in yazmış oldukları anı-kitaplarından senaryolaştırılarak beyaz perdeye aktarılmış. 17 yaşındaki bir çocuğun madde bağımlılığıyla başa çıkma çabasını, babasıyla ilişkisini, kafa karışıklıklarını, anksiyete ve depresyon ile savaşını konu alan filmde gözyaşlarınızı tutamayacağınız birçok sahne mevcut. Montajları ve zaman sıçramaları yer yer kafa karıştırıcı olsa da sanatsal bir hava yakalamaya çalışan yönetmen zannımca bu havayı gayet güzel yakalamış.

Nic'in mezuniyet töreni sonrası arabasında son hız ilerlerken kafasını camdan çıkararak özgürlüğü hissettiği sahne gerçekten çok etkileyiciydi.

Hiçbir şeyi anlayamayacağız ve hiçbir sırrı çözemeyeceğiz, rüzgârı hissederek ilerlemekten başka elimizden bir şey gelmiyor; diyerek sizi filmle baş başa bırakıyorum.

Keyifli seyirler.

An open book with a cup of tea and dried leaves on it. The book is open to a page with Dutch text. A pair of glasses is resting on the book. A white cup with a tea bag is on the left. Several dried leaves are scattered on the pages. The title 'André Gide'den Pastoral Senfoni' is overlaid on the book. The author's name 'Kaan Çeribaş' is at the bottom right of the book page.

André Gide'den Pastoral Senfoni

Kaan Çeribaş

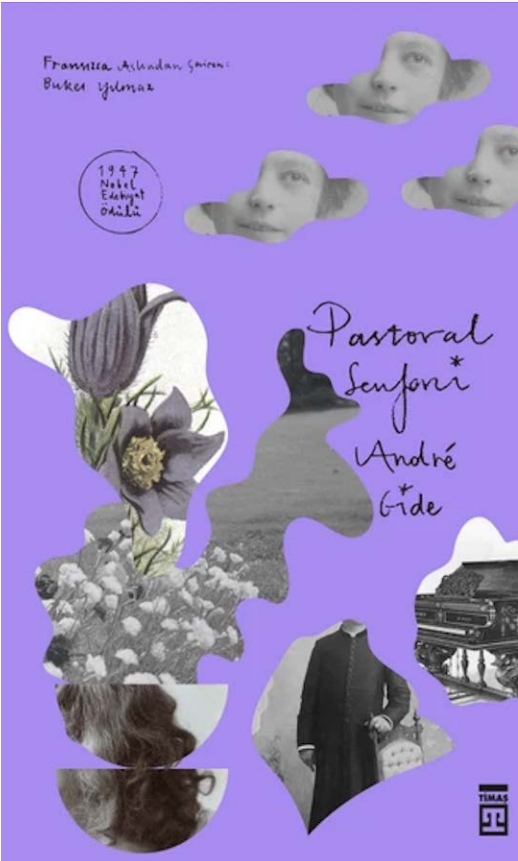
Nobel Edebiyat Ödülü sahibi André Gide, bir keresinde “Sadece tekrar tekrar okunmak için yazıyorum.” demiş. Gayet mantıklı bir hedef, zira en iyi romanlar kendini tekrar tekrar okutabilenlerdir. Benim için bu tarz romanların başında Suç ve Ceza gelir. Her ne kadar beğenmiş olsam da Pastoral Senfoni'yi bu kategori içine katamıyorum.

Jean Hytier'e göre “Roman sanatı, okuyucu üzerinde duygusal hâller meydana getirmeyi amaçlar. İşte buna romanesk denir.” Peşinden de ilgili makalede romanesk dünya kuran romancının okuyucuya âdeta afyon vererek uyuşturduğu belirtilmiş ve buna “romanesk afyonu” denilmiş. Klasik romanlarda romancının gerçeğe benzer şekilde sunduğunu iddia ettiği düşsel dünyayı okuyucunun sorgulamadan roman kahramanlarında kendini bulmaya çalıştığından ve âdeta hipnotize olduğundan bahsedilmiş. Böylece okuyucunun romancıya göre aldatılmaya ve kandırılmaya hazır hâle gelmiş bir müşteri olduğunun altı çizilmiş. André Gide'nin ise bu roman türünün karşıtı olduğu belirtilerek onun okuyucusuna aktif bir pozisyon belirlediği hatta örtülü anlatımının altını okuyucusunun doldurmasını ve kendi bakış açısına göre ele alınan problemler hakkında sorgulamalar yapmasını ve çıkarımlarda bulunmasını istediği vurgulanmıştır. Bundan dolayı André Gide, “Bir kitap devamlı bir iş birliği işidir.” demiş.

Roman bir papazın günlüğü formatında yazılmış, bu teknik ayrıca hoşuma gider. Papaz, hayata yaşadığı olaylar sebebiyle çok uzak kalmış gözleri görmeyen bir genç kıızı bir kazadan sonra evine getirir ve onunla yakından ilgilenir; öyle ki bu ilgisi, hâlihazırda arasının iyi olmadığı eşinin tepkisini haylice çeker. Papazın eşinin tasvirleri romanda en hoşuma giden kısımlardandır; çünkü buralarda yazar, az ama itinalı kelime seçimleriyle kadının ruh hâllerini okura başarıyla aktarabilmiş. Olayların peş peşe sıralandığı romanları okurken epey sıkılan ve psikolojik tahlillere meraklı bir okur olarak papazın eşinin anlatıldığı bu kısımlara ayrı dikkat ettim. Ancak onu geride bırakıp André Gide'nin de arzulanacağı gibi ele aldığı problem üzerine eğilmek isterim.

André Gide, İncil'den fazlasıyla alıntı yapan bir yazar ve bence bu özelliği romana renk ve derinlik katmış zira İncil, metaforu bol olan bir kitap diğer İbrahimî kutsal kitaplara nazaran. Görmeyen kız başlı başına bir metafor zannımca, o, günahı hiç bilmeyen ve bu sebepten ötürü bir ışık olarak nitelendirilen bir idea. Papaz, bu ideaya âşık olur lakin aşkı bence insani olmaktan öte uhrevi. Çünkü papazın zihnini belli ki bir süredir meşgul etmekte olan günah probleminin üzerine gelen bu kız, hem onun "günaha girmemek için en ideal yolun günahı tanımamak olması" savının yaşayan örneğidir. Aynı zamanda ona âşık olmak suretiyle günaha girerek savına istemeden kendisi destekleyici bir veri sağlamıştır. Peki günahı veya kötülüğü hiç tanımamak etkin bir çare midir? Zannımca değildir. Çünkü bunun için kendimizi hemen hemen herkesten tecrit etmemiz gerekir hatta bu bile yeterli gelmeyebilir. Tamamen, inanılan dinin emir ve yasaklarına riayet edilse yeterli midir? Zannımca yine değildir. Çünkü insan ayrıksı ve karmaşık bir varlık. İyiyi ve kötüyü yaratır ve bunların sağlanması için karmaşık veya düzenli sistemler kurar, daha etkin olsun diye kendinin kurduğunu unuttur veya unutmayı tercih eder ve bir yaratıcı kurgular ancak bu da sistemi bozmasına veya onda sorunlar yaratmasına mâni olmaz. Aklıma ufak çocukların yapbozlarla oynaması geliyor: Büyük bir arzuyla ve çabayla parçaları birleştirmek için saatler harcarlar ama bitmeye yakın aniden bozarlar hatta ağlarlar ya da bitirdikten sonra bir an için mutlu olup bozarlar. İşte o bir anı yeniden yaşayabilmek için insan, hayatındaki yapbozları bozma ihtiyacı veya yapbozların bozulması ihtiyacını duyar.

Papaz, kızın gözlerinin açılacağını öğrendiğinde beklenenin aksine üzüldür, endişe duyar ve bir süre bunu ona söylemez. Çünkü kendisini görecektir ve belki de hayal kırıklığına uğrayacaktır. Daha büyük hayal kırıklığını ise anlattığı şeyleri bizzat gördükten sonra yaşayacaktır belki de; peki bunu kaldırabilecek midir?

Tarih gayet iyi amaçlarla oluşturulan ideallerin çokça insanlara hayatı zindan ettiğine şahit olmuştur. Çünkü ideal diye bir şey yoktur ve olmayan bir şeye mutlak inançla hareket edilince mevzu kutsal bir göreve dönüşür. Hâliyle buna en ufak uyumsuzluk gösterenler de ya yola getirilmesi gerekenler ya da yok edilmesi gerekenler olur. Papazın günah probleminde ürettiği ideal de bir yıkıma sebep olur, kaçınılmaz şekilde. "Kitabımı bitirir bitirmez noktayı koyup çizgiyi çekiyorum. Kitabıma ekleme ve çıkarma işlemini okuyucuya bırakıyorum. Bunu yapmanın bana düşmeyeceğini sanıyorum. Tembel okuyucuya yazıklar olsun! Ben başka okuyucular istiyorum. Okuyucu kitlesi, kendisinin rahatlatılmasını, tatmin edilmesini, kaygılardan uzaklaştırılmasını ister." demiş André Gide. Umarım "tembel bir okuyucu" gibi davranmamışımdır kitabını okurken.

Keyifli okumalar...

Geri Dönüşümlü Hayaller

Muzaffer Mustafa

İnsan çalar saat ölüme kurulu
sokaklar bağlar birbirine
kesilmeyen zil sesini
yağmurlar kamçılarken
sahipsiz bahçeleri.

Şehir büyük lunapark
dolaplar dönmüyor karıncalar atsız
palyaçolar tozunu alıyorlar oyuncak tahtın
hazırız artık taç giyme törenine

Kandırıyoruz kendimizi akşamları
yatıyoruz kulağımızın üzerine
görmesek de taş bloklar ekleniyor
piramitlere hâlâ her gece

Bir bavul geleceğimiz
katladığımız gibi çıkmıyor hayallerimiz

115

Geçmiş Bir Şeyler

Sevinç Beysun Sağar

Geçen yıl bu zamanlarda, düşünceler ile hisler kıyımda birleşmişti biri için. Santim santim kıymışlardı ruhuna. Aralık ayının sabahlarından birinde, saat 6'yı biraz geç, aslında 7'ye yakındı, yattığı yer dar gelmiş, boğmuş, içine alıp yutmaya hazırlanıyordu onu.

Tam o anda, çok uzakta bir yerde, bir kapının zili çaldı; başka birinin kapısıydı bu çalan, bir insancığın kapısıydı. Duymadı bizim kahramanımız. Bir araya gelmek için çabalamayı çok önceden bıraktıklarını fark etmediklerinden, onun hikâyesi bizim kahramanımızla kesişmiyor bu hikâyede.

Kapısı çalınan insancık, sabah çalınan kapılardan ürperildiğini bilmiyordu henüz. Böyle böyle yüreği dağ gibi anaların bin parçaya bölünüp alev aldıklarını bilmiyordu. Koca bir tarihin bu saatte çalınan kapılardan korkan ana-babalarla dolu olduğunu bilmiyordu. İnsancık, uyku mahmurluğuyla kapıyı açtı, gördüğünü anlamadı, bilmedi ne olacağını. Sonrasında bir zaman, çok sonraki bir zaman, anladı. Ama biz bilmeyeceğiz, bu onun hikâyesi, bize kapısını aralamadı henüz.

Ruhu delik delik olmuş kahramanımıza gelince, düşüncelerinin istilasıyla, uzunca bir süre savaştı uykuyla uyanıklık arasında. Yutulmamak için çabaladı, ayık kalmak için, uyumamak için. Uyursa yok edici hislere teslim olacaktı, bir daha güneşi göremeyecekti, ağlayamayacaktı bile! İnsanca bir içgüdüyle var olmaya devam etmeye çabaladı. Gelgelelim karşı tarafın atağı çok kuvvetliydi. İnsancığın kapısı sakince çalınmıştı, o ise yıldırım gibi düşen her bir düşüncenin, anının altında eziliyordu.

Yunan'ın Atlas'ı gibi, omuzlarıyla başının üstünde tutmaya çalıştığı şey, kendi dünyasının göğüydü sanki. Onu yutuvercekmış gibi duran koyu mavi karanlık, bir çırpıda bu acıya son verme isteği, ruhunun titreyen ve daha fazla dayanamayan bacaklarıyla, yattığı yerde dizlerinin üstüne çöktü. Ruhu, akli ve bilinci, bedenine baktı. Abartmıştı, çok önemli görmüştü bazı şeyleri, altında kaldı. Birkaç dakika önce çalan kapıyı duymadı; keşke duysaydı. Anlardı, bilirdi Atlas gibi olmak ne demekmiş, o gök asıl ne demekmiş...

1984'ü okuyanlar belki kitabın sonundaki beyaz koridoru hatırlayacaktır. Bazı insancıklar, bu koridorlarda yürüdükçe ya insan oluyorlar ya yok oluyorlar, arası yok. Bizim kahramanımız, her ikisinin arasında, ne tam var ne tam yok. Biraz anlıyor ama çıkaramıyor ana fikri. Biraz fark ediyor, ama varamıyor bir sonuca. Biraz üzülüyor, biraz ölüyor, her şeyi çokça yaşıyor, ama bir türlü tamamlanamıyor. İçinin boşlukları bu yüzden, bir derdi var bu yüzden, tutamıyor içinde; o da bu yüzden.

Derdini bilmediğinden.

Kendini bilmediğinden.

İnsancığı bilmediğinden.

Sana Yazdım

Ali Narođlu

İzlerin silinir belki diye yürüdüğümüz yollardan geçtim. Ne mi oldu? Silinmedi. Ama çok huzurluydum o gün. Sanki bir hesaplaşma gibiydi. Defteri kapatma ve alacak verecek bir şeyin kalmamasıydı. En azından ben böyle hesap etmişim, yanılmışım. İnce bir keder vardı. Yanıtını bulamadığım sorular, tanısı olmayan bir sızı. Anısı varmış gibiydi sokakların. Kahve içtiğimiz yer, yürüdüğümüz parke taşları ve nazar boncuğu satmaya çalışsan o abla.

Hepsi o gün oradaydı lakin sen yoktun. Kokun yoktu, gölgen yoktu, sesini de hiç duymamış gibiydi sanki başını okşayıp öptüğümüz çocuk. Sırasıyla uğradım her yere. Belki orada olursun, belki hani olmaz ya koluma girersin, belki...

En çok ne koydu biliyor musun? Şu anı defteri var ya hani şu alt alta iki satır karaladığımız, girişte duran. Tam yarım saat başında bekledim. Kelimeler eksik ve yorgundu. Sonra oturdum bir köşede yazmaya başladım hikâyeyi. İnsanlar önce tuhaf karşıladı tabii. Zaten onlar her şeyi tuhaf karşılar. Ama biri anladı sanki. Defterin başına usulca gittim. Üst köşeye o günün tarihini attım ve sihirli cümle döküldü kalemden, sana yazdım...

Lafı Mı Olur

Aybike Ulubaş

Merhaba sevgili Raf Dergi okurları,

Podcast dinlerken en önemli kriterlerimden birisi podcast yapan kişinin doğal ve samimi olmasıdır. Kendi hayatından örnekler verip içini açan kanallara gerçekten hayranım. Çünkü aslında bu hiç de kolay bir şey değil. Bir odada mikrofona karşısında konuşuyorsun evet ama bu sadece o odada kalmıyor. Dünyanın bir ucunda bambaşka bir ülkede dinlenebiliyorsun ve söylediklerin bambaşka insanlara dokunuyor. İnsanın arkadaşlarıyla konuşup da kafa dağıtmasına benzemiyor. Her ne kadar arkadaşlarla açılan bir podcast kanalı bile olsa... İşte o yüzden bu zorlu işi tam kıvamında yapan kanal sayısı bence pek de fazla değil.

“Lafı mı olur” isimli podcast kanalı ise bence tam da öyle bir kanal. Samimiyeti, sohbetin akışını öyle hissediyorsunuz ki kendinizi onlarla beraber kahkaha atarken buluyorsunuz. Onlar dememin sebebi bu kanalda 30’lu yaşlarındaki üç kadının (Başak, Gizem ve Gülhan) birlikte bölüm yapıyor olmaları. Tanışma hikâyelerinin olduğu bölüm çok hoşuma gitmişti, çünkü bir dövüş kulübünde tanışmışlar. Başka şehirlerde büyüyüp İstanbul’da başlamışlar arkadaşlıklarına. Farklı aile yapıları ve geçmişleri var. Bir olayı anlatırken üç insanın farklı noktalara değindiğini ve başka noktalardan yaralar aldıklarını görmek beni şaşırtıyor ve her bölümü ilgiyle dinlememe neden oluyor. Bazen tam konu ciddi giderken bir anda espri patlatıyorlar ve modunuz bir anda değişiyor. En çok ev işi yaparken, bulaşık yıkarken dinliyorum onları ve sanki arkadaşlarımla muhabbet ediyormuşum gibi zaman hızla geçiyor. Bölümleri genellikle yarım saat oluyor ama sohbetin akışına dalıyorsunuz ve bir anda geçiyor zaman.

Bu kanalı “Arkadaşlıklar” isimli bölümü ile tanıdım. Kendi hayatımın arkadaşlıklar açısından zor bir dönemindeyken dinlemiştim ve düşünceleri çok hoşuma gitmişti. Zamanla diğer bölümleri de dinledim ve bu üç güçlü kadının feminist yanları, üzüntüleri, ergenlik hikâyeleri, anıları bana dinlerken keyif verdi.

Bir yandan da benim için bir başka önemli kriter olan teknik özelliklerini değerlendirmek istiyorum. Mikrofonun konumu gerçekten güzel ayarlanıyor olmalı ki konuşan herkesin sesi güzelce duyuluyor. Ortamın genişliği elbette yansıyor sese fakat bunun sebebi herkesin ayrı mikrofonu olmaması sanırım. Bazen konu derinleştikçe içlerinden biri konuşurken diğeri konuya dair fikrini hemen ifade edince arada kaynayan düşünceler yok değil. Ama üç kişiyle yayın yapmak hiç de kolay değil üstelik düşünceler havada uçuşup konu konuyu açmasına rağmen ana temadan sapmıyorlar.

En beğendiğim bölüm olan “Kur’an kursundan Amsterdam’a tatiller ve tatil anlayışımız” isimli bölümü tavsiye ederim. Kendilerine ise sosyal medya hesaplarından ulaşabilirsiniz.

Instagram: @lafimiolurpodcast

Twitter: @lafimiolur_

Podcast

is-

TAN-

Zehra Kekeç
İstanbul

25

Raf
Ocak-Şubat

Fotosentez

BUL

Zehra Kekeç
İstanbul

Fotosentez

26

Raf
Ocak-Şubat

Alacak Verecek Kalmadı

Alperen Dil

Dünyanın en büyük spor organizasyonlarından biri olan Dünya Kupası bu sene Katar'ın ev sahipliğinde düzenlendi. Katar'22, final maçının ardından gelmiş geçmiş en iyi Dünya Kupalarından biri olarak -pek çok kişiye göre en iyisi- tarihte yerini aldı. Turnuva başlamadan önce futbola gönül vermiş milyonlarca kişi bu turnuvanın geçmiş turnuvalardaki gibi bir atmosferde geçmeyeceğini düşünüyor, turnuvanın düzenleyicisi FIFA'yı çok ağır bir şekilde eleştiriyordu. Turnuvanın yazın değil kışın yapılması, Katar'ın bir futbol ülkesi olmaması, ev sahipliği için eski FIFA yönetimine rüşvet verildiği iddiaları ve son olarak Katar'ın Dünya Kupası için ülkesine gelenlere koyduğu yasaklar... Turnuva tüm bunların gölgesinde başlarken ilk kez ev sahibi, turnuvanın açılış maçında kaybediyordu. Futbolseverler "Daha neler göreceğiz acaba?" diye düşünedursunlar, Katar'22, bir neslin hatta belki de tarihin en iyi Dünya Kupası olma yolunda emin adımlarla ilerliyordu. Bitmek bilmeyen uzatmalar, 10 dakika içinde defalarca el değiştiren üst tur biletleri ve sürpriz çıkışlarla her maç neredeyse final kadar heyecanlıydı. Tabii ki o zamanlar henüz final maçını görmemiştik. Dolayısıyla hâlâ tüm fonksiyonlarını yerine getiren bir kalbimiz vardı ve biz bunları heyecanlı buluyorduk.

Turnuvanın ilk şoku son Güney Amerika şampiyonu ve turnuvanın en büyük favorilerinden biri olan Arjantin'in Suudi Arabistan yenilgisiydi. Turnuva boyunca dersine iyi çalışan küçük takımların büyük takımları yenip, eleyip, üst tura yükselmelerini izledik. Hem Almanya'yı hem de İspanya'yı yenen Japonya grubundan lider çıkarken Almanya âdeta Deja vu yaşadı ve Rusya 2018'deki hüsranı yeniden yaşadı. FIFA Dünya sıralamasında birinci sırada yer alan Belçika ise Fas'ın ilk kurbanıydı. Kamerun, Brezilya'yı; Tunus, Fransa'yı; Güney Kore de Portekiz'i yenerek turnuvaya veda etti. Eleme turlarının ilk sürprizi yine Fas'tan geldi. Son 16 turunda genç İspanya'yı penaltılarla eleyerek çeyrek finalde eleyecekleri Portekiz'in rakibi oldular. Fas'ın peri masalını, yarı finalde eşleştiği Fransa sonlandırırsa da onlar tüm futbolseverlerin gönlünde şampiyon oldular.

Alacak Verecek Kalmadı

Turnuvanın bir diğer favorisi Brezilya'yı eleyen ama Arjantin'i geçemeyen Hırvatistan, Fas'ı üçüncülük maçında yenerek bronz madalyanın sahibi oldu. İngiltere yine futbolu eve götürmedi, yıldızlar karması Brezilya yine takım olamamıştı, Ronaldo, Messi, Modric gibi yıldız isimler son kez bu arenada boy gösterdiler. Katar'22 bunlar gibi pek çok hikâyeye ev sahipliği yaptı. Ancak bu hikâyelerden biri var ki futbol tarihine altın harflerle yazıldı. Bu hikâye aslında yarım kalan bir hikâyeydi. 2014 yılında sona yaklaşmış ama olmamıştı. Belli ki Futbol Tanrılarının başka bir planı vardı. Bu muhteşem hikâyeye muhteşem bir son layık görmüşlerdi.

Bu hikâyenin başrolünde kim olduğunu hepiniz tahmin edebilirsiniz: Lionel Andrés Messi Cuccittini, nam-ı diğer KEÇİ. Hayatında topa ilk kez değdiği günden beri herkesi kendine hayran bırakan o çocuk, 2005 yılında profesyonel futbol kariyerine başladı ve dünya futbol tarihinde bir daha hiçbir şey eskisi gibi olmadı. Büyük takımların hegemonyaları yıkıldı, yıllardır hasret kalınan kupalar çerez tabağı yapıldı, rekorlar kırıldı. Messi topu ayağına her aldığı anda, izleyenler yerlerinden şöyle bir doğruldu. Futbol bir sanatsa, Leo Messi Rönesans'ı başlattı; Beethoven'ı Sheakspeare'i, Michelangelo'yu kıskandırdı. Yıllar yılları kovaladı ve kimse O'nun büyüklüğünü sorgulamaz oldu. Ancak bir şey eksikti. Messi kulübüyle kazandığı kupalara, madalyalara, ödüllere sıradan metal parçalar muamelesi yaparken milli takımında kıtlık yaşıyordu. Öyle ki, önce 2014 Dünya Kupası sonra da 2015 ve 2016 Copa America finallerinde kaybeden Messi, Arjantin'e bir türlü kupa kazandıramamıştı. Olmuyordu. Bazen olmayınca pes etmek değil ama kenara çekilmek gerekiyordu. Sonunda Messi, milli takımı bıraktığını ilan etmişti. Ancak bu ayrılık fazla uzun sürmedi. Messi baskılara ve isteklere dayanamayıp milli takıma geri döndü. Maradona'dan beri kupa kazanamayan Arjantin'e O'ndan başka kupa kazandırabilecek kimse yoktu çünkü. O sanki bir halkın tüm özgürlük umutlarıydı.

Önce 2021'de, finalde ezeli rakipleri Brezilya'yı -hem de onların evinde- yenerek Copa America hasretine son verdi. Sonra, son Avrupa Şampiyonu İtalya'yı yenerek Finalissima'yı kazandı. 36 maçlık yenilmezlik serisiyle geldikleri Katar'da en büyük favorilerden biriydi Messi'nin Arjantin'i.

Gruptaki ilk maçlarının bir hazırlık maçı havasında geçmesini bekliyordu herkes. Ancak Arabistan'ın Fransız hocası dersine çok iyi çalışmıştı. Maç boyunca uyguladıkları ofsayt taktiği sayesinde, Arjantin'in tam üç golü iptal edildi. Futbolda "atamayana atarlar" kuralı bir kez daha işledi ve Arjantin sahadan 2-1 yenik ayrıldı.

Hani derler ya “Bazıları için tek bir ihtimal vardır.” diye. Messi’nin daha önce futbol topuyla neler yaptığını gören hiç kimse, bu mağlubiyetten sonra endişelenmedi. Nasıl olsa Messi şapkadan o tavşanı çıkartırdı. İki al-ver yapar, o paha biçilemez sol ayağıyla topu köşeye bırakıverirdi. Bu son 17 yıldır futbolseverlerin yeşil sahalarda belki de en çok gördükleri şeydi. Ama her defasında insanın içinde, ilk kez uçurtma uçurur gibi bir his bırakıyordu. Messi gruptaki ikinci maçında tam da böyle bir gole imza attı. Messi’nin bir gol ve bir asistyle Meksika 2-0 mağlup edilirken KEÇİ maçın adamı seçiliyordu. Gruptaki son maçta Arjantin Polonya’yı da 2-0 ile geçerek adını son 16 turuna yazdırdı. Rakip gruptan çıkmasına kimsenin ihtimal vermediği Avustralya idi. Tangocular, bu engeli de zorlanmadan aşarken maçın adamı yine O’ydu. Çeyrek finalde Hollanda karşısında rahat bir oyun sergileyen Arjantin, son 10 dakikaya 2-0 önde girdi. Yüksek gerilimli geçen maçta, 83 ve 101. dakikada gelen goller, Turuncuların umutlarını yeniden yeşertse de “Messi için ölürüm.” diyen Arjantin kalecisi, penaltılarda geçit vermedi. Messi, yine maçın adamıydı. Yarı finaldeki rakip, Brezilya’yı penaltılarla saf dışı bırakan Hırvatistan’dı. Leo, 3-0’lık galibiyete bir gol ve bir asistle katkıda bulundu. Maçın oyuncusunun kim olacağını artık kimse merak bile etmiyordu. Finalde rakip: Son Şampiyon Fransa.

Tarihler 18 Aralık 2022’yi gösterirken, bu spora gönül veren herkes nefesini tutmuş, birazdan tanık olacaklarından habersiz ekrana kilitlemişti. Messi 35 yaşında olmasına rağmen hâlâ 10 sene önceki gibi oynuyordu. Ama bu O’nun son Dünya Kupası olacaktı. Yıllanmış şarap için bu son şanstı. İdolü Maradona’nın yaptığını yapmak, bir milleti sevince boğmak ve koleksiyondaki eksik parçayı tamamlamak için son şans. O’nu seven kimse 2014’ün tekrar yaşanmasına dayanamazdı. Öte yandan O’nu tanıyan herkes, 2014’ün tekrar yaşanmasına izin vermeyeceğini de biliyordu. O gün maçı canlı izleyen herkes, kendini şanslı addedebilir. Dünyanın en büyük futbol organizasyonunun finalinde, futbol tarihinin en muhteşem maçında, tarihin en iyisi ve O’nun için savaşa bile gitmeye hazır 10 arkadaşı, muhteşem bir performans sergilediler. Fransızlar pes etmeyip iki defa heveslerini kursaklarında bıraksalar da sonunda Messi ve arkadaşları gülen taraf oldu. Messi finalde iki gol atarken, diğer gole de harika bir kilit pasla katkıda bulundu. Messi bir kere daha O’ndan şüphe edenlere en iyi cevabı sol ayağıyla vermiş ve tarihin en iyisi olduğunu akıllara kazımişti. Dünya Kupası’nın Messi’nin ellerinde yükselişi, dünyanın her yerindeki futbolseverler için hayallerin gerçekleştiği andı. Futbol Tanrıları, O’na hak ettiğini; bize de ihtiyacımız olan şeyi verdi.

Futbol, O’na olan borcunu ödedi. Alacak verecek kalmadı.

Dün, Bugün ve Yarın

Röportajdan az önce geldim. Onca kalabalıktan, onca karmaşık düşünceden ve onca savrulan cümlelerden kendime kalan; “Çabalarımız değersiz, merhametimiz yorgun ve yaralı...” Kadın bu cümleyi söylediğinde beynime öyle mihlandı ki, ardından söylenen cümleleri, kelimeleri işitmez oldum. Bulanıklaştı. Dünya bir anda boş oldu ruhumda. Gün boyu zihnimde bu cümle yankılandı; “Çabalarımız değersiz, merhametimiz yorgun ve yaralı.”

İnsan her şeyi bilemez, bilmesi de gerekmiyordu zaten. Sahip olduklarımızla yetinebilmek neden bu kadar zordu? Gün boyu konuştuğum insanları bir bir geçirdim gözlerimden. Çoğunun geleceğe ait umutları yok ama planları var. Ben de dâhil buna. İnsanın atmaktan, vazgeçmekten korktuğu tek şeydi umut. Kent, yorgun bir yaşayışın içinde ve biz insanlar da o yaşayışın kesik kesik soluğuyuz. Gürültülü, çetin, tehlikeli bir yaşayışın umutsuz soluğu. İnsanların ruhu ölüyor, ruhu! Ölüyor ruhumuz, yitiyor kalbimiz. Yaşayışa nasıl davranırsak, yaşayış da bize öyle davranırmış. Kalbimizi yadsırsak, yaşayış da bizi yadsırmış.

Bir kitapta okumuştum: “Günler arkada hiçbir iz bırakmadan yaşayışlarından siliniyordu. Her gün geçtikçe farkına varmadan mezara bir adım daha yaklaşmış bulunuyorlardı.” Ne güzel okuyor bizi kitaplar değil mi? Biz kitapları değil de kitaplar bizi okuyor. Bizim içsel eksikliğimizi okuyor kitaplar diyerek belli belirsiz güldüm. Annem, neden kendi kendine gülüyorsun diye sordu? Ne kadar zaman geçti bilmiyorum ama zannımca epey bir zaman geçmişti. Bir anda düştüğüm boşluktan çıkmak için çırpındığımı fark ettim. Uzun zamandır içinde olduğum boşluğu şimdi fark etmiş olduğuma da bayağı bir şaşırdım. Çünkü neler hissettiğimin bilincinde değilmişim. Ruhumu hırs bürümüştü. Fikirlerim vardı ve ben onları hayata kazandırmak için yanlış yolu yani hırsı seçmiştim. Bu yüzden çabalarım değersizdi.

Bazen doğru bildiklerimiz yanlıştır, bazen de yanlış bildiklerimiz doğrudur. Çoktan sabah olmuştu. Annemin sesiyle uyandım. Bu sabah geçen hiçbir sabah gibi değildi; fikirlerimde azim, düşüncelerimde sakinlik, ruhumda heves ve gayret, bakışlarımda genişlik vardı. Kalkıp elimi yüzümü yıkayıp kahvaltı yaptım annemle. Sonra da fincana kahve koyduk; yüreğimize muhabbetin en güzelini, kalbimize samimiyetin en doğrusunu koyduk. Kitabımı editöre vermek üzere evden çıktım. Yürüdüm, yürüdüm ve yürüdüm. Her şey dünden çok ama çok farklıydı. Bambaşka görüyordum her şeyi. Bugünüm dünümden farklıydı... Kuşlar, mavi gökyüzünde kanat çırpıyor. Azimle! Gökyüzü bulutsuzdu. Şimdi konuşmak zamanıydı. Konuşmanın en doğrusunu...

Bilirsin

Tuğçe Durcan

Hüzün bulutlarını dağıt gözlerinden.
Ağlamamı istemem yaş dolmasın.
Bir tek sen gül kıvrılsın dudakların,
Kıyamam sana bilirsin!

Karartma yüreğini sokma keder.
Heba etme yıllarını olma heder.
Ayrı kalmak sevmekten beter.
Ağlarım sana bilirsin!

Gördüğüm en güzel yüz senin,
Hayatın bana verdiği en muhteşem hediyesin,
Daima en güzelinden tuttuğum dileksin,
Âşığım sana bilirsin!

Sendin hayatımı güzelleştiren,
Tanıdığımıza memnun eden,
Gelip de gitmelerin olmasın benden,
Yanarım sana bilirsin!

Mecnun'u nasıl sevdi Leyla,
Öylesine bir aşk bu anla,
Destan yazarım bu garip sevdaya,
Aşarım yolları bilirsin!

Gelirsen ömrüme ey sevgili yârim,
Sarıp sarmalarım son bulur hasretim.
Bir seni görür bir seni bilirim,
Güzel severim seni bilirsin!

Sevgi Sözcükleri

Abdullah Tarık Ayata

Kulağımda bir melodi sanki
Kâğıda yazsam boşa gidecekmiş gibi
Sana söylediklerim bilmece gibi
Sonunda söyledim SENİ SEVDİĞİMİ

Zaman ile unuturum sandım
Ama aklımdasın seni unutamadım
Sanma ki hayatımda sen yoktun
Neredeyse her gün seni arayıp durdum

İhsan Can Aranış

Ne bir vuslatım var beklediğim,
Ne bir miladım var başladığım,
Yaşamak için doğmuş, ölmek için yaşıyorum,
Ve hevesten değil, ihtiyaçtan yazıyorum.

Ne bir zatım var "ikimiz" olabileceğim,
Ne bir devam var serden geçebileceğim,
Çerçeve kadar boş, tablo kadar manalıyım,
Bir deli kadar mutlu, bir derviş kadar hicranlıyım.

Çok Hararet Yaptı, Çay İç Çay!

Bilal Uygur

Yüzyıllardır süregelen, insanları birbirine düşürüp efsanevi kavgalara sebebiyet veren, insanları “Bu sıcak havada çay mı içilir?” şeklinde ifadelerle zorbalığa maruz bırakan bu tartışmaya artık son bir nokta koymanın vakti geldi de geçiyor.

Tabii ki bu kadar abartılacak kadar önemli bir tartışma konusu değil bu mevzu. Ancak özellikle Türk insanının çaya olan düşkünlüğü sebebiyle sürekli olarak gündeme gelen bir konu olduğu da su götürmez bir gerçek. Nerede olursa olsun, ne zaman olursa olsun çay vazgeçilmezimiz hâline gelmiş durumda, yani en azından birçoğumuz için öyle. Yorgunsak haydi çay içelim, yemekten sonra haydi çay içelim, misafir gelecek haydi çay demleyelim... Bu örnekleri çoğaltmak mümkün. Peki birisi 35 derece sıcaklığın ortasında haydi çay içelim deyince bunu yapmak ne kadar mantıklı? Çay gerçekten harareti alır mı?

Sydney Üniversitesi'nden Ollie Jay bu konuya dair bir araştırma yapar. Tabii ki araştırma sadece çay özelinde değil, insan vücudunun sıcak bir içeceğe nasıl bir tepki verdiği dair yapılır. Çıkan sonuçta ise sıcak bir içeceğin harareti almaya yardımcı olabileceği görülür. Ollie Jay bu olayı şu şekilde açıklar: “Bulduğumuz şey şu ki, sıcak bir içecek tükettiğinizde, terleme miktarınızda orantısız bir artış oluyor... İçecek, vücut sıcaklığından daha sıcak olduğundan vücuda daha fazla ısı ekliyorsunuz. Ancak terlemenin artması (eğer buharlaşabilirse) içeceğin vücuda eklemiş olduğu bu ısıyı dengeler.”

Evet, sıcak bir günde tüketilen sıcak bir içecek vücudunuzun kendisini soğutmasına yardımcı olabilir. Ancak Ollie Jay'in de ifade ettiği gibi dikkat edilmesi gereken bir nokta var. Sıcak içecek tüketildikten sonra gerçekleşen fazladan terleme miktarının buharlaşabilmesi gerekmektedir. Bu demek oluyor ki eğer spor yapıyorsanız veya çok fazla kıyafet giymişseniz, buharlaşmaya vakit bulamadan terlemeye sürekli olarak devam edeceksiniz ki bu durum vücudunuzun soğumasına yardımcı olmayacaktır. Bu durumda soğuk bir içecek doğru tercih olacaktır.

Çay harareti alır ifadesinde göze çarpan bir diğer nokta da bu ifadede yer alan çayın, içtiğimiz çay değil akan çay olduğudur. Ancak kültürümüzün getirileri sağ olsun, içilen çaya da hararet alma özelliği yüklenmiştir. Doğruluk payı da yok değil. O sebeple efendim... Siz çay için çay...

Bir Haziran Sabahı

Mehmet Akif Üstün

Sokak lambasına üfledi güneş
Haneye taşındı ışığın şeması
Ahali mahmurca saat daha beş
Lavabo sırasıyla sabah tıraşı

Çatı boyu bir içtima sanırım
Kanat sesleri, birbirini çağırır
Mâni yok özgürlüğüne kuşların
Gökyüzü açık, uçuverir salınır.

Peki neden, her sabah cebren bu göç?
Şimdi kalmasam ayıplanır mıyım?
Kuşlar gibi geri dönemeyince
Aşiyanda yalnız kalır mıyım?

Haziran yarısı sabahın körü
Sakalım uzun-kısa bilmem küsüm
Aynadaki tekil şahsın dünü
İhtimal bir daha gülmez yüzüm

Şimdi kasım, günler kışa hamile
Gözümde makûs eski mevsimler
Ruhuma ışık saçıyorken hele
Niye söndürüldü tüm kandiller?

Kitapta ismini gördüm sanırım
Hâlbuki tek bir ses ya da kafiye
Demek ki yine seni hatırlarım
Hiç yaramış mı zaman tenasiye?

Yedi Yaramaz

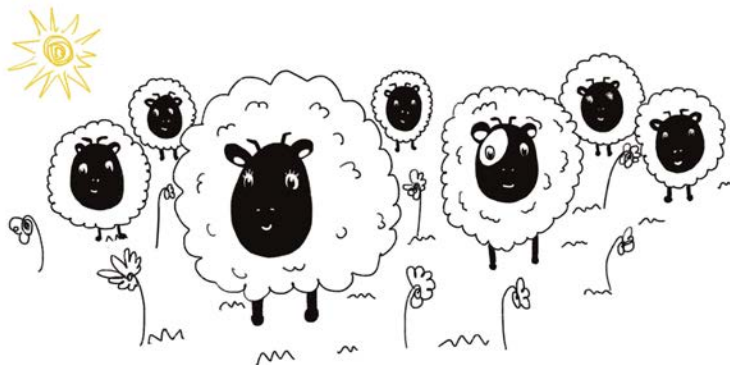
Öğlak

Aylin Ö.

Bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde kalbur saman içinde bir anne keçi arkadaşlarıyla dışarıya çıkmaya karar vermiş. Çocuklarına demiş ki: “Çocuklar biz teyzelerinizle alışverişe çıkıyoruz. Koca dişli kurt gelirse sakın kapıyı açmayın.” Yedi öğlaklar da demişler ki: “Tamam anne açmayız, merak etme.” Anne keçi de demiş ki: “Tamam size güveniyorum.” ve gitmiş.

Tam yarım saat sonra koca dişli kurt gelmiş ve kapıya vurmuş. Sesini incelterek demiş ki: “Çocuklar ben geldim kapıyı açın.” Öğlaklar onun koca dişli kurt olduğunu anlamışlar ama oyun oynamak istedikleri için kapıyı açmışlar, hepsi birlikte Sivas halayı çekmeye başlamışlar. Bir süre sonra da anneleri gelmiş ve şaşırmış. Onların arasına katılıp o da halay çekmeye başlamış, Sonra bunlar horon çekmeye başlamışlar. O bittikten sonra dabke yapmışlar. En sonunda ise yorulup oturmuşlar ve akıllarına izledikleri dizinin o gün yeni bölümü olduğu gelmiş. Hemen açmışlar, kurt ve anne ise mısır patlatmışlar ve kola getirmişler. İzledikten sonra herkes uyumaya gitmiş, kurt da evine gitmiş. Yedi öğlak sabah okula gitmek için hazırlanmışlar. Kapının önünde ise kurt onları siyah bir limuzin ile bekliyormuş, kornaya basıp yedi öğlağa seslenmiş ve onları yanına çağırmış. Yedi öğlaktan en büyüğü demiş ki: “Bir şey mi oldu da sabah sabah geldin?” Kurt da demiş ki: “Hayır sizi okula bırakmaya geldim, hadi atlayın.” Ama her olayı komik bir olaya çeviren küçük öğlak da demiş ki: “Uçurumdan mı? Seve seve.” Ortanca öğlak da demiş ki: “Bu kadar soğuk espri yeter, zaten hava soğuk be.” Tabii kimse gülmeyince kendi esprisine kendi gülmüş. Kurt da demiş ki: “Hadi artık binin okula geç kalacaksınız.” Öğlaklar da demişler ki: “Tamam geliyoruz.” ve binmişler. Yolda giderken şarkı falan açıp dinlemişler. En sonunda okula gelmişler ve kurda teşekkür edip okula girmişler. Orada ise sınavları olan sınıfa girmişler. Sınav matematik sınavı iken İngilizce soruları varmış. Şaşırmışlar ve öğretmene sormuşlar. Öğretmen ise burada coğrafya sınavı var demiş. Onlar da tamam demiş ve fizik sorularını cevaplamışlar. Öğretmen ise demiş ki: “Almanca sınavınız bayağı başarılı görünüyor.” Yedi öğlaklar da demişler ki: “Teşekkür ederiz hocam, Fransızca sınavı bayağı kolaydı.” ve bu yedi öğlak beden eğitiminden 100 alıp eve geri gitmişler.

Son.

İRAN GEZİ ROTASI

Ayşegül Şenışık

İran'a gideceğimizi, hem de iki kadın olarak gideceğimizi söylediğimde inanın herkesin ama herkesin ilk tepkisi "Ne işiniz var orada?" olmuştu. Ben de bıkmadan usanmadan çok merak ettiğimi, İran'da büyük bir kültürün var olduğunu ve aslında çok benzer olduğumuzu anlatmaya çalışmışım.

Gidip döndükten sonra da insanların son derece cana yakın olduğunu, ülkenin anlatılanlar gibi korkunç olmadığını, tarihî eserler bakımından son derece zengin olduğunu ve fiyatların oldukça uygun olduğunu gözlerimle görüp özellikle Instagram'da anlatmaya çalıştım.

Bu yazımda size İran'daki rotamız hakkında bilgi vereceğim. İran'a gitmek, diğer ülkelere gitmeye pek benzemiyor. Maalesef çok fazla bilgi yok ve otel rezervasyonu yapmak çok zor. Biz de sadece gidiş-dönüş bileti alarak ve ya nasip diyerek yola çıktık.

Tahran-Kaşan-İsfahan-Yezd-Şiraz-Tahran rotasını gerçekleştirdik.

Toplamda 10 gece kaldık ve 5 şehir gördük. İyi ki, iyi ki gittik.

Biz İstanbul'dan Tahran'a gidiş dönüşü tercih ettik. (Turna'dan Iran Air ile bilet fiyatı oldukça ucuz çıktığı için, bu şekilde bilet aldık. Maliyetlerle ilgili de en kısa zamanda yazacağım.)

Siz isterseniz Tahran gidiş-Şiraz dönüş ya da tam tersini yapabilirsiniz. Ben bileti alırken x2 gibi bir fiyat çıkıyordu.

Öncelikle Tahran'a uçtuk ve akşam saatlerinde Tahran'da 1 gece konakladık. Ertesi sabah erkenden özel bir araçla Kaşan'a doğru yola çıktık. Tahran-Kaşan arası yaklaşık 250 km ve 3 saat kadar sürüyor. Benzin ucuz olduğu için çokça özel araç ve taksi kullandık. Ancak baştan fiyatlarda anlaştık.

Kaşan'da 1 gece kaldık. Gittiğimiz ilk gün ve ertesi gün akşamüstüne kadar Kaşan'ı gezdik. Aslında 2 gece kalırsa iyi olabilir. İkinci gün akşamüstü otelden ayarladığımız taksi ile İsfahan'a doğru yola çıktık. Kaşan-İsfahan arası yaklaşık 200 km ve 2,5 saat kadar sürdü yolculuk.

İsfahan'da 3 gece konakladık. Gezinin en can alıcı yerlerinden biri. İlk gittiğimizde akşam olduğu için çok bir şey yapamadık. Ancak sonraki 2 gün altını üstüne getirdik diyebilirim. Sonrasında 3. gecenin ertesi sabahı, çok erkenden Yezd'e doğru, yine özel bir araç ile yola koyulduk. İsfahan-Yezd arası yaklaşık 320 km ve yol 4 saat kadar sürdü.

Yezd'de 1 gece konakladık. Ancak bence minimum 2-3 gece kalınıp çöl safarisi yapılabilir. Geldiğimiz gün ve ertesi gün gece yarısına kadar Yezd'i gezdikten sonra, gece yarısı otobüse binerek ve 7 saat gece yolculuğu yaparak Şiraz'a vardık (Bu arada otobüsler çok konforlu ve çok ucuz.). Yezd ile Şiraz arası yaklaşık 450 km. Sabahın erken saatlerinde Şiraz otobüs terminalindeydik.

Şiraz'da 3 gece konakladık. Buradan Persepolis'e de günübirlik gittik. Şiraz'ı da komple gezdikten sonra Tahran'a sabah erken saatlerde uçak ile dönüş yaptık. Buradan direkt olarak da Türkiye'ye dönülebilir aslında. Tabii ki bilet fiyatlarına bakmak gerek. Tahran'ı da hızlıca panoramik olarak gezdikten sonra İstanbul'a döndük. Tahran'ı gezi programımıza detaylı olarak koymadım, zira vaktimiz kısıtlı idi.

Sizin şartlarınıza, vaktinize ve zevkinize göre başka rotalar da mümkün tabii ki. Bu bizim hikâyemiz, bizim rotamız idi.

İran güzel insanları ve şahane yapıları ile gönlüme taht kurdu.
Sevgi ve sağlıcakla kalın.

Melih Katmer
İstanbul

Fotosentez

Ali Bey'in Hikâyesi

Nimet Emel

Güneşin ilk ışıkları ayak uçlarına değiyordu. Başlayacağı günün onun için bir önemi var mıydı bilinemez. Haftalarca hastanedeydi Ali Bey, bir ayağı değil artık iki ayağı da çukura girmişti. Nasıl sürdürmüştü 70 senelik hayatı; iyi kötü, zengin yoksul, temiz kirli, üretken durgun, mesut bedbaht bilinemez. Çünkü Ali Bey, sürdürmüş olduğu 70 senelik hayatını yavaş yavaş unutmaya başlamıştı. Eşi ve çocukları oldukça üzgündü, hatta onların -tabiri caizse- hayatları durmuştu. Gözlerinin önünde babaları eriyordu. Küçük kızı babasının ağzından çıkacak tek kelimeye bile hasret kalmıştı. Bir süre sonra Ali Bey, ailesine dönmüş sadece bakıyordu, bakıyordu. Her zaman olduğu gibi umutlu bir şekilde yine aynı sorusunu sordu:

-Eve ne zaman gideceğiz?

Eşi:

-Yarın çıkacağız bey, dedi.

Ali Bey, yine sinirlendi. Sinirine yenik bir şekilde eşine ve çocuklara ağır olmakla birlikte küfürlü bir şekilde konuşma yapıyordu. Artık hastane köşelerinde kalmak değil, evine gitmek istiyordu. Biçare, haftalardır hastanede kalmıştı. Artık yan odalarda kalan hasta inleme seslerini duymak istemiyordu, vücudu iğnelerden, serumlardan mütevellit morluk içerisindeydi. Vücudunun daha fazla morluk içerisinde kalmasını istemiyordu. Ziyarete gelenler, kendisine acınası bir şekilde baksın istemiyordu. Esasen Ali Bey, baki hayata geçiş yapacağını benimsemiş, son nefesini evinde vermek istiyordu. Bir süre sonra küçük kızı odaya girdi. Kızına anlamsız bir şekilde bakarak:

-Hoş geldin Ayşe?

Fakat kızın yüzünde şaşkınlık ifadesi olmakla birlikte gözlerinden sicim sicim yaşlar döküldü. Odadan çıkarak ağlamaklı bir şekilde hastane bahçesine çıktı. Banka oturdu ömrü boyunca hiç bu kadar ağlamamıştı.

Etrafındaki insanlar kendisini seyrediyordu, kendisinin umurunda bile değildi. Çünkü, korkusunun esiri olmuştu. Hayatında en korktuğu konu sevdiklerinin kendisini unutmasaydı ve babası biraz önce Hayal'i tanıyamamış ve tanımadığı gibi de başka birisinin ismiyle hitap etmişti. Artık Hayal de kabullenmeye çalışıyordu babasının son zamanlarına yaklaştığını. Uzak bir noktaya bakıp saatlerce düşündü. Babasız bu hayata nasıl devam edilirdi? Sayısız kitap vardı; babasız kalınca neler olurdu, ne yapılmalıydı hangisinde yazıyordu? İnsanın hayatından babası çıkınca geriye ne kalırdı? Liman yakılırsa gemiler nereye yanaşırdı? İnsanın limanı babası olsa gerek, çocuklar babaya sığınmadan nasıl büyüdü? Bu evren daima babanın yokluğuyla mı imtihan olurdu? Kimisi babası varken babasına hasretti, kimisi babasının yokluğunun üzerine bir de hasretini ekliyordu. Hayal, bu düşünceler içerisindeyken abisi Orhan yanına geldi. Abisinin ilk defa ağladığını gördü. Bir türlü sormadığı o soruyu sordu:

-Ağabey, babamıza bir şey olursa biz ne yapacağız?

Abisi ağlamaklı bir şekilde:

-Daha önce hiç babasız kalmadım ki. Babasız kalınca ne yapılır bilmiyorum, dedi.

İki kardeş birbirlerine sarılıp ağladılar. Gözyaşları âdeta birbirine karıştı. Abisinin iki oğlu vardı. O da bir babaydı. Ama babasız baba nasıl olunurdu. Hiçbir fikri yoktu.

Ali Bey'in yanında eşi Meryem Hanım ve büyük kızı Elif vardı. Elif, babasına bir yandan yemeğini yedirdiyordu, öte yandan gözyaşlarını siliyordu. Meryem Hanım ise odanın penceresinden Orhan ve Hayal'i izlemekle birlikte kafasındaki sorulara yanıt bulmaya çalışıyordu. 50 senelik hayat arkadaşı olmadan hayat nasıl devam ederdi? Kendisi sadece anne olmayı öğrenmişti, evlatlarına babalık nasıl yapılır, arkalarında dağ gibi nasıl durulur bilmiyordu? Ali Bey ve ailesinin günleri böyle devam ediyordu. Günler sonra Ali Bey, hastaneden taburcu oldu. Fakat, doktorlar Ali Bey'in durumu iyileşmeye başladığı için değil ellerinden bir şey gelmeyeceği ve durumu kötüye gitmeye başladığı için taburcu etmişlerdi. Ali Bey, kompleksli bir hastaydı. Bu hastalıklarının içerisinde bir de diyaliz hastasıydı. Yaklaşık son 2 yılını diyalize girmemek için bahanelerle geçirmişti. Ama o gün evde bayılmasının ardından uzun bir süre tedavi altına alınmıştı. Bu tedavi sonucunda diyalize başlaması gerekiyordu. Bu sebeptendir ki Ali Bey, günlerce hastanede kalmıştı ve ara ara şuurunu kaybediyordu.

Evine gideceği için mutluydu Ali Bey, ama bir eksiklik vardı. Evi neredeydi? Dişiyile tırnağıyla kazıyarak bir yerlere gelip onca emeğiyle aldığı evi neredeydi? Ama olsun hastaneden kurtuluyordu, onun için ecelinden kaçmaktı. Nihayetinde eve geldiler. Anlamsız bir şekilde evin içinde geziniyor. Evini yeni görüyormuşçasına göz gezdiriyordu. Ali Bey'in bu hâlini gördükçe eşi ve çocuklarının içlerinde tarifsiz bir acı oluşuyordu.

Günler Ali Bey'in, yer yer şuurunu kaybetmesi, yer yer öfkelenmesi, belirli günler diyalize gitmesiyle geçiyordu. Lakin diyaliz günleri oldukça zor geçiyordu. Çünkü asıl bu günlerde şuurunu kaybediyordu. Diyalizden eve getirildiği günler fazlasıyla asabi oluyordu. Yemek pişmekte olsa bile pişmeden yemek istiyordu, yemeğini yedikten sonra unutuveriyordu ailesini, kendisine yemek vermemeleriyle suçluyordu onları.

Geceleri evin içinde dolaşıp yanlış evde olduğuna kanaat getirerek evden çıkmak istiyordu. Evin her yerinde, özel ihtiyaçlarını gidermek istiyordu. Artık, Meryem Hanım ve çocuklar heba olmuştu. Geceleri gündüzleri belli değildi. Günlerce uykusuz kalmışlardı. Olsun onlar için bir önemi yoktu. Babaları her şekilde yanlarında olsun istiyorlardı. Zavallıların birbirlerine destek olmaktan başka çaresi de yoktu. Sanki babalarına kendileri zarar vermişti, herkes bunun acısını onlardan çıkarmak için sırtını dönmüştü. Ne akrabaları ne de dostları, artık ne hâldeler diye sormuyorlardı bile. İnsanın babası ölüm döşeğindeyken yalnızlıkla sınanmak ağır olsa gerek...

Salı günü Ali Bey'in diyaliz günüydü. Evin içinde yine telaş vardı. Bir de herkesin üzerinde anlam veremedikleri bir burukluk vardı. Ali Bey bir şeyler biliyordu sanki, ama söylemek istemiyordu. Diyalize gitmesinin ardından evin içinden sanki cenaze çıkmış gibiydi. O gün hava ise yağmurlu ve rüzgârlıydı. Bu ruhani bunalımlarının üzerine bir de havanın böyle olması ev halkını daha da sıkıyordu. Saatler sonra Hayal'in telefonu çaldı ve duymak istemediği haberi almıştı. Telefondaki kişi:

-Hayal Hanım, babanız Ali Bey, diyaliz esnasında fenalaştı. Ambulansla hastaneye gönderdik, dedi.

Dünya sanki Hayal'in üstüne yıkılmıştı ve o enkazın içinde nefesi kesiliyordu. Telaşla hastaneye gittiler. Orhan, Ali Bey'in durumunu öğrendi. Meryem Hanım ve kardeşlerine durumu anlatmalıydı ama nasıl anlatacaktı? Orhan'ın düşüncesi, bir süreliğine hayatını başkasının yaşamasıydı veyahut anlatacaklarını bilmedikleri bir lisan ailesine aktarmaktı. Bilmedikleri bir lisan olsun istiyordu, bizlere ait olmayan bir lisan olsun ki anlamasınlar, acılarıyla yüzleşmesinler. Orhan, ağlamaklı bir şekilde, annesinin ve kardeşlerinin beklediği koridora yürüyordu. Annesiyle göze geldi ve yere oturarak:

-Anne babam bitmiş, diyerek haykırdı.

Peki ne olmuştu Ali Bey'e? Diyaliz sırasında tansiyon düşüklüğü sebebiyle kalp krizi geçirmişti ve beynine pıhtı atmıştı, kısacası artık makinelere bağlı yaşıyordu. Doktorlar tamamen umudu kesmişti. Birkaç saat sonra başka bir hastaneye sevk ettiler. Günler artık hastanenin yoğun bakım ünitesinde beklemekle geçiyordu. Ne de olsa Ali Bey'in ailesi, hastane köşelerinde ağlamaya, uykusuz, aç ve susuz bir şekilde günlerini sürdürmeye alışmıştı. Fakat babasız kalmaya nasıl alışacaklardı? Yoğun bakıma Ali Bey'in yanına giriyorlar, cevap vermesi umuduyla konuşuyorlar ve yine cevap alamadan çıkıyorlardı. Günden güne daha fazla erimeye başlamıştı Ali Bey, artık hemşireler mamayla besliyordu. Durumu gitgide kötüleşiyordu. Günler sonra o acı haber Orhan'ın telefonun çalmasıyla Ali Bey'in ailesine geldi. Hastanede olan aile koşarak yoğun bakım ünitesine indi, karşılaştıkları manzara ise Ali Bey'in yoğun bakımdan çıkartılarak morga götürülmesiydi. Meryem Hanım ve Orhan oldukları yere diz çöküp feryat ederek ağlıyordu. Elif ve Hayal ise sedyeyle morga götürülen babalarının arkasından koşturuyorlardı. Bir umut yaşıyorlar, doktorların bir yanlışı vardır düşüncesiyle; morga götürülen babaları değildir umuduyla koşturuyorlardı. Fakat o beyaz örtüyü çekiştirdiklerinde gördükleri kişi Ali Bey'di. Kızlar feryatlı bir şekilde yere yığılmışlardı.

Ali Bey'in Hikâyesi

Etraftaki insanlar zavallı aileye destek olmaya çalışıyordu ama nafile, hiçbir konuşma teselli etmiyordu onları. Orhan kendini topladı. Meryem Hanım'a ve kardeşlerine destek oldu, gerekli işlemleri yaptırdı. Ertesi gün Ali Bey'in defni için cenazeyi köye götürme kararı alındı. Morga inip son kez Ali Bey'i gördüler. Son kez elini öptüler, bir daha elini öpecek babaları olmayacaktı; son kez kokusunu en derinliklerine kadar çektiler, kimse babaları kadar güzel kokmayacaktı; son kez sarıldılar artık sarılacak babaları olmayacaktı ve son kez baba dediler bir daha baba diyecekleri kimse olmayacaktı. Zor güç morgdan çıktılar ve eve gittiler. Daha önce eve girmek hiç bu kadar zor olmamıştı. Babasız bir ev, ev sayılır mıydı? Gece boyunca uyumadılar, ağlamaktan bitap düşmüşlerdi. Yine sabah oldu Ali Bey'in ailesi için bir önemi yoktu artık, çünkü onların güneşi hiç doğmamak üzere batmıştı.

Hastaneye Ali Bey'i almak için yola çıktılar fakat nasıl almaydı ki bu? Esasen Ali Bey'i değil onun cansız bedenini almaya gidiyorlardı. Yine gerekli işlemler yapıldı, Ali Bey cenaze arabasına konuldu, defin için bu sefer de köyün yolunu tuttular. Ali Bey'in ailesi susuyor, gözyaşları ve hıçkırıkları konuşuyordu. Köye geldiklerinde Ali Bey için sela okunmaya başlandı. Aile ilk defa selanın kim için okunduğunu duymuştu. Çünkü hiç kimse sevdiği birini kaybetmediği sürece selada söylenen kişinin ismini anlayamazdı. Orhan güçlükle babasının cenaze namazını kıldı. Meryem Hanım artık kendinde değildi, akrabalarının desteğiyle ayakta durmaya çalışıyordu. Kızlar ise tabuta sarılmış ağlaşıyorlardı. Defin için kabristana geçildi. Orhan bir yandan gözyaşlarını siliyor, bir yandan babasının üzerine toprak atıyordu. Meryem Hanım kendi babasının mezarı başında ağlayarak:
-Baba, sana çocuklarımin babasını getirdim, diyordu.

Elif ve Hayal birbirlerine sarılmış, babalarının üzerine toprak atılışını seyrediyorlardı. İşte 70 senelik ömür böylelikle son bulmuştu. Günler daima güneşli geçemezdi ya elbet fırtınalı günler de olacaktı. Hayat kalanlara zordu. Ali Bey'in hikâyesinde de geride gözü yaşlı bir eş ve ne kadar büyük olursa olsunlar üç evlat kalmıştı. Canlarından bir parça kopmuş ve sonsuzluğa savrulmuştu. Kendilerine biçilen hayatta Ali Bey'in yokluğuyla sınınmak vardı...

Pınar Civan ile röportaj

Merhaba, öncelikle bize kendinizi tanıtır mısınız? Kimdir Pınar Civan?

Cevaplaması en zor soru sanırım, başlayalım. Ben, Pınar. 24 yaşındayım. Bölüm birincisi olarak girdiğim Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Tarih bölümünden geçen yıl mezun oldum. Sanat ve tarih alanında içerik üreticisiyim. Küçüklüğümünden itibaren; annemin de aynı üniversitenin sanat tarihi ve arkeoloji bölümünden mezun olması nedeniyle sanatla ve kitaplarla iç içe; müzeleri ve tarihi yerleri gezerek büyüdüm. Sanat tarihi; benim kendimi en mutlu hissettiğim alan. Âdeta; kaçış noktam diyebilirim. Sanatın; insanın estetik zevkini geliştirdiğini, yaşamdan daha çok keyif almasını sağladığını düşünüyorum. Bakan gözler açılıyor, bu açıdan çok değerli. Görmeyi geliştiriyor. Hayat, kesinlikle daha güzel oluyor.

Lisede Radyo-Televizyon okuyup sonra tarih gibi bir bölümde eğitim hayatınıza devam etmişsiniz. Her iki alanla alakalı görüşleriniz nelerdir? Bu geçiş sizi zorladı mı?

Açıkçası; hiç zorlanmadım çünkü lisedeki tarih öğretmenim sayesinde aslında hep en sevdiğim ve bilgilerime en çok güvendiğim ders "tarih" oldu. Lisede en favori iki dersim de zaten; tarih ve sinema tarihiydi. 10. sınıfta okul değiştirdim ve o yıl sadece okulda 56 kitap bitirmiştim. Arkadaş edinemediğim biraz utangaç bir dönemimdi; hatta daha sonraki yıllarda başka sınıftan bir arkadaşım "Yarım dönem boyunca sadece kafanın tepesini gördüm, yüzünü hiç göremedim. Kitaptan hiç ayrılmıyordun." demişti. Durumumu özetliyor sanırım. Sinema tarihi üzerine yazılar yazıp çeşitli internet sitelerinde ve okul dergisinde yayınlamaya çalışıyordum. Lisede; klasikleri, biyografileri, sinema kuramlarını ve tarih kitaplarını okuyordum. Şu anda; okumalarım çoğunlukla sanat tarihi ağırlıklı olsa da ayda en az 1 roman bitirmeye özen gösteriyorum. Kısacası; yazı yazmayı ve okumayı ilkokul yıllarımdan itibaren hep çok sevdim diyebilirim. Tarihin ve radyo-televizyon alanlarının hayatımda etkisi çok büyük; açıkçası iki alanda öğrendiğim bilgileri entegre ederek içerik üretmeye başladım. Kamera önünde olmayı, video kurgulamayı, metin yazmayı çok seviyorum. Bir yandan; her günüm okuyarak, derinlemesine araştırarak ve üreterek geçsin istiyorum.

CNN'de staj yaparken Ayşe Kulin, Türkan Şoray gibi birçok farklı isimle tanışma imkânınız olmuş. Farklı meslek gruplarından bu kişilerle görüşmek size neler kattı?

Aydın Doğan Anadolu İletişim Meslek Lisesinde Radyo-Televizyon bölümünden mezun olmadan önce 1 yıl CNN Türk'ün kültür-sanat programı Afiş'te çalıştım. Uruguay'ın eski devlet başkanı José Mujica'dan Türkan Şoray'a çok farklı isimlerle tanışma fırsatım oldu. Programda geçirdiğim aylar; hayatımın en inanılmaz deneyimlerinden biriydi. Özellikle; sanatçıların hikâyelerini ve ürettiklerini anlamaya çalışmam "sanat"a olan bakış açımı bambaşka bir boyuta taşıdı. Kendime daha çok güvenmemi ve insan ilişkilerimi geliştirmemi de sağladı. Bu sayede; üniversitede de aralıksız çalıştım. İş hayatında olmayı ve üretmeyi her zaman çok sevdim. Üniversite sırasında; Boğaziçi Üniversitesinde, halkla ilişkiler şirketlerindeki stajlarımın yanı sıra tenis antrenörlüğü ve yoga eğitmenliği bile yaptım.

Güncel olarak bir de tablo yorumladığınız videolar üretiyorsunuz. Bu bilgi birikimini üniversite eğitimine ek olarak nasıl geliştirdiniz? Hangi kaynaklardan ve ne tarz çalışmalarla zenginleştirdiniz?

Üniversitede; tarih okurken bir yandan sanat tarihi bölümünden ek dersler alıyordum. Güncel sergileri takip etmek de lise yıllarımdan gelen bir alışkanlıktı. Ayrıca; lisede ve üniversitede İspanya, Avusturya, Almanya, Portekiz gibi farklı ülkelere seyahat etme fırsatı bulmam sayesinde oraların da sanat ortamını inceleme fırsatı edindim. Okumalarım yıllar içinde gittikçe sanat tarihine doğru kayd. Öncelikle bu doğrultuda; sanat ve tarih temalı ürünlerin olduğu bir e-ticaret girişimim oldu. O girişimden öte; araştırdığım, beni heyecanlandıran ve hayatıma değer ve anlam katan sanat eserlerini, sanatçı hikâyelerini daha fazla insana anlatmaya karar verdim. Okuduğum yabancı ve Türkçe kitapların, makalelerin yanı sıra; çeşitli seminerlere katıldım. Bu yıl ayrıca; Yıldız Teknik Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde Kültür-Sanat Yönetimi bölümüne de başladım.

Son olarak genç okurlarımıza neler söylemek istersiniz?

Akıllarını kurcalayan ne varsa adım atmaktan korkmamalarını tavsiye ederim. 11 Ocak 2021 yılında; sıradan bir sosyal medya kullanıcısıydım. Hiçbir içeriğim yoktu. 26 Aralık 2022'de ise; Instagram ve TikTok'ta yüze yakın içeriğim ve yaklaşık 120 bin takipçim var. Bu sayede; sanat ve tarihe dair, çocuklarda da emeklilerde de merak uyandırıyor ve her yaştan insanı bilgilendirebiliyorum. Ayrıca; her ay düzenleyeceğim sanat tarihi atölyelerine ve kitap kulübüne de başlıyorum. Eğer; geçen sene "hiç başlamasaydım, başkalarının benim hakkımda ne düşüneceğini dert edinseydim, üşenseydim, erteleyip vazgeçseydim", bunların hiçbiri olmayacaktı. Belki sana da hikâyem bir "işaret" olur. Başlaman gerekenin, aklını kurcalayanın, hayal ettiğinin ne olduğunu biliyorsun ve ancak çabalarsan ona ulaşabilirsin.

Edebiyat Kùltür Sanat
raf

iletisim@rafdergi.com

raf_dergi

raf.dergi

rafdergi.com